

In memoriam

Magyari András

Az egykori Kolozsvári Bolyai Tudományegyetem történelem karának professzorai, tanárai egyre gyorsuló ütemben hűcsúznak a földi életől: Bodor András, Borbáth Károly, Ferenczi István, Imreh István, Pataki András után most Magyari András távozott. Megkésve emlékezünk a Kolozsváron 2006. június 14-én elhunyt egyetemi tanárra, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem egykori rektor-helyettesére.

Székely földműves szülők gyermekeként 1927. november 17-én Gyergyóalfaluban látta meg a napvilágot. Középiskoláit Gyergyószentmiklóson végezte, történelem szakos tanári diplomát a Kolozsvári Bolyai Tudományegyetemen szerzett 1952-ben. Szellemi és lelki adottságai lehetővé tették hogy a végzős egyetemi hallgatóból rövidesen tanárségéd váljon Erdély magyar egyetemén és több mint fél századon keresztül részt vegyen az erdélyi magyar értelmiség alakításában, nevelésében. Az egyetemi ranglétrán lassan haladt előre, csak évtizedek után lehetett egyetemi tanár, majd 1990-től a rektor-helyettesi tisztséget is elnyerte. Tanártársai megalázó sorsában osztozott, amikor 1959-ben az elhatalmasodó román nacionalizmus megszüntette az önálló magyar tudományegyetemet. Később a hatalom többször is politikai állásfoglalásokra kényszerítette, ilyenkor a hozzá közel állók látták, hogy folyamatosan győzött a kérdés: meddig is lehet elmenni a hatalom szolgálatában?

A Babeş-Bolyai Tudományegyetemen betöltött magas tisztsége ellenére az önálló magyar állami egyetem híve maradt és véleményét gyakran szóvá is tette. Budapesten 1996 nyarán „Az erdélyi magyar felsőoktatás évszázada” című konferencián a következőket mondta: „Nem vitás, hogy az erdélyi magyar nyelvű főiskolai oktatás számára az ideális megoldás az önálló állami egyetem visszaállítása volna. Am addig is, amíg erre sor kerülhet, meg kellene komolyan gondolni egy önálló magyar szekció létrehozását a Babeş-Bolyai Tudományegyetemen”. (Sajnos ezek az elképzelések mind a mai napig nem valósultak meg!)

Magyari András egyetemi munkájánál fontosabb, amit historikus kutatóként alkotott. Kutatási területe Erdély XVII-XVIII. századi története különös tekintettel a Habsburg-uralom kialakulására, következményeire és a II. Rákóczi Ferenc vezette szabadságharcra. Ezekben a témákban a Honismeretben is több írást közölt.

Igazán maradandót nagy szaktudást, kitartást és kivételes szorgalmat igénylő forráskiadványaival alkotott. A *Sanyarú világ* című két kötet a Habsburg-párti Wesselényi István 1703–1705. évi naplóját tartalmazza, mely a kuruc idők legfontosabb erdélyi elbeszélő forrása. *II. Rákóczi Ferenc erdélyi hadserege* című kiadvány a kuruc hadsereg lustrája, melynek tudományos elemzése több korabeli katonai kérdésre is választ ad.

Magyari András az erdélyi honismereti mozgalom művelője és támogatója volt. *Gyergyóalfalu a történelem sodrában* című szülőfalujáról írt monográfiájában a honismereti írások fontosságáról a következőket vallja: „Az elmúlt fél évszázad zűrzavarain átesett, sok tekintetben irányt tévesztett s még erkölcsi tartásában is megingott hétköznapi ember lelki egyensúlya helyreállítása érdekében szeretne visszafordulni az ősforráshoz. Ebből szándékszik új erőt meríteni ahhoz, hogy létrehozzon egy új szellemi és erkölcsi fegyvertárat”.

Magyari András Gyergyóalfaluban helyezték örök nyugalomra. A történészprofesszortól sirjánál az Erdélyi Múzeum-Egyesület nevében Csetri Elek akadémikus búcsúzott. Horatiust idézve foglalta össze az elhunyt életének értelmét: *Időtálló emléket állított magának!* – mondta. Nyugodjon békében.

Sebestyén Kálmán

Pájer Imre

„Mindig nehéz dolog és idő előtti a halála azoknak, akik valami halhatatlan művön dolgoznak.” (íj. Plinius)

El kell köszönni valakitől, aki része volt az életünknek. Nehéz a szó, mint mindig, amikor valaki útra kel közülünk, és mi egyedül maradunk. Egy tudós szerint: „Életünk értelme határozza meg életünk értékét.” Imre, aki elment közülünk, nagyon értékes életet élt. Élete értelme az volt, hogy gondoskodjon mindazokról, mindarról, amit és akiket a sors rábízott. Nemesak gondoskodott róluk, hanem szerette is

őket. Persze másként szerette családját, rokonait, hozzátartozóit, másként a rábízott intézmény dolgozóit, másként a diákjait, a közvetlen kollégáit, barátait, és másként szerette a kihívásokat, feladatokat.

Egyenletesen és megbízhatóan élte az életét. Mindig mindenre talált időt. Megélte a mindennapokat a napok teljességében. És nemcsak élt. Ő most is él: mindaz az idő, amit nekünk ajándékozott, mindaz a figyelmesség, türelem és tenni akarás bennünk él tovább.

Imrében mi elsősorban a Csornai Nevelési és Oktatási Központ Igazgatóját gyászoljuk. Az a pénteki nap, az a péntek 13 a megdöbbénés napja. Szinte felfoghatatlan volt, amikor megtudtam a szomorú hírt. Hiszen egy nappal korábban még közösen, az öt intézmény vezetői, adminisztrátorai, a Városi Kinestár vezetője értelmeztük a következő időszak feladatait. Ki gondolta volna, hogy akkor a legközvetlenebb munkatársaival, akikkel naponta folyamatos kapcsolatban volt, utoljára találkozik.

A város összes intézményének, vezetői és dolgozói számára felfoghatatlan volt, ami történt. Jómagam, mielőtt a gimnáziumba került volna Imre, ismertem, mint helytörténészt, mint történelem tanárt, de személyesen kevésbé. 2003. nyarától pedig szoros munkatársi kapcsolatba kerültünk. Ő fogta össze az öt intézményt. Teljesen új, eddig ismeretlen feladat volt a különböző oktatási szintek és területek összekapcsolása, az együttműködési lehetőségek és területek kidolgozása. Ezt a munkáját is ugyanaz az aprólékos, precíz, pontos, minden részletre kiterjedő alaposág jellemezte, mint tanári vagy kutatói, történetírói tevékenységét. Sok, az új intézményhez köthető új hagyomány fűződik nevéhez: Rábaközi Pedagógiai Napok, a közös Adventköszöntők, a közös évkönyvek, közös ünnepi megemlékezések. Fontos volt számára, hogy az intézmények megismerjék egymás tevékenységét. Ő nemcsak úgy gondolkodott, hogy mi a legsürgetőbb feladat, hanem hosszú távra. Természetesen ezen munkából is a vezérő alapul az egyes intézmények szakmai önállóságának megtartása a lehető legnagyobb együttműködéssel.

Imre nemcsak szorgalmazta a közös rendezvényeket, hanem aktív résztvevője is volt ezeknek. Sokunk emlékezetében marad meg az az emlék is róla, ahogy minden eseménynél fényképez. Nem volt olyan tagintézményi, városi, vagy bármilyen egyéb esemény, ahol ne fényképezett volna. Gyűjtötte a különféle emlékeket, tárgyi és írásos anyagot a további munkáihoz.

Pájer Imrében nemcsak a Csornai Nevelési és Oktatási Központ igazgatóját gyászoljuk, hanem a Hunyadi Gimnázium egyik tanárát is, aki pedagógusként is példamutató. A jó tanár nemcsak pedagógus: hanem kertész, filozófus, lélekbúvár, művész és mesterember is egy személyben. S nemcsak tudását közvetíti, hanem példát is ad, jellemet formál, tiltat, gyomlál, olt és szemez mint a kertész. Életet visz a könyvekbe, a könyveken keresztül a tanításba, állandó és eleven hidat épít az eszmény és a mindennap, az elvontság és tapasztalás közé. (Gyergyai Albert) Történelmet tanított két osztályban, 2003-tól, az akkor még 9. évfolyamos diákokat oktatta, nevelte a múlt megismerésének fontosságára. Gyakran színesítette óráit az általa készített fotók vetítésével. Különös hangsúlyt kapott a helytörténet az ő óráin. Biztosan nehéz annak a 43 diáknak, akik most az érettségi előtt állnak. Ai kell adniuk mindazt az ismeretet, amit tőle tanultak. Ő már nem hallhatja, milyen sikeres munkát végezett diákjaival. Igyekezett tanítványaival is megismertetni, megszerettetni a helytörténeti kutatások jelentőségét. Ennek ékes bizonyítéka, hogy több diák is készített pályamunkát a Kísfaludy Napok Honismereti, helytörténeti pályázatára. Minden évben voltak Aranyérmes tanítványai, és olyanok is, akiknek pályamunkáját az országos versenyre is benevezték, szép sikerrel.

Néhány hete választották meg a Honismereti Szövetség elnökségi tagjának. Igazgatói, tanári munkája mellett folytatta helytörténetírói, kutatási tevékenységét is. Számos előadást is tartott az elmúlt évek során, könyvei, cikkei jelentek meg. Minden érdekelte, ami a hely, a szűkebb hon megismeréséhez hozzátartozik. Érdekelte a múlt, a jelen, a jövő, az oktatás, a kultúra, a gazdaság, a politika, a művészet, a sport, de különösen az emberi sorsok. Mindennek tudott örülni. Annak, ha jól sikerültek diákjai dolgozatai, ha szép volt egy-egy ünnepség, a nevelési központi diákjai vagy tanárai által elért eredményeknek, a felújított épületeknek, de a természet szépségeinek, vagy a kollégái, munkatársai örömeinek, boldogságának.

Mint kolléga is nagyon fog hiányozni. Sokszor beszélgettünk, hogyan lehetne rávenni diákjainkat a jobb eredmények elérésére. Fontosnak tartotta, hogy megismerjük más intézmények diákjainak tudását. Biztatott minket, és ebben is példát mutatott, vegyünk részt az emeltszintű érettségizetésben, legyünk minél többen érettségi elnökök. Ugyancsak személyes példával járt elől az élethosszig tartó tanulási program elterjesztésében. 2003. óta elvégezte a közoktatás-vezetői képzést, emeltszintű érettségizetésre jogosító tanfolyamot, talán egy vagy két hete vett részt a HEFOP-os pályázat keretében egy informatikai továbbképzésen.

Fontosnak tartotta a nyelvtanulást is, amennyire ideje engedte, igyekezett az angol nyelvvel is közelebbről megismerkedni. Tette ezt azért is, mert a külföldi kapcsolatok kiépítését is szorgalmazta, és ahol csak lehetett, minden közös rendezvényen részt vett. Állandó tagja volt a csornai és a dunaszerdahelyi óvoda közös rendezvényeinek. Lehetőségéhez mérten részt vett A Széchenyi iskola Comenius Programjában is, a Hunyadi Comenius programjához talán kicsit jobban kötődött. A program teljesítéséhez sok segítséget adott, a megörökítés (fénykép, videofilm) terén pedig nélkülözhetetlen volt szerepe.

Utolsó beszélgetésünkkor szóba került, hogy lassan 60 éves lesz a gimnázium. Azt mondta, ha nyugdíjas lesz, akkor jut ideje majd az irattárban lévő 60 éves, folyamatosan gyűlő iratok tanulmányozására, rendszerezésére, és a gimnázium történetének megírására. Bár csak 2003-tól volt tagja a gimnázium tanestületének, de mostanra már úgy éreztük, mintha nagyon régóta a kollégánk lenne, a szó legjobb, legemberibb értelmében. És ez a jó kollegális viszony jellemezte a többi intézmény dolgozóival is. Nagy úrt nagy maga után. Hiányozni fog mint vezető, mint kolléga, mint tanár, mint helytörténész, történetíró. De legjobban a családjának, feleségének, gyermekeinek. Ezt az úrt nem tudjuk pótolni, de munkásságát igyekszünk folytatni, emlékét pedig szívünkbe zárjuk, és megőrizzük.¹

Kovács Istvánné

Zsók Béla

(1939–2006)

A bukovinai székelyek egyik kirazója, elcsángáló csoportja Hunyad megyében, Déván és környékén telepedett le 1888 és 1910 között, őket nevezik dévai csángóknak. Közülük való volt Zsók Béla, elkötelezett gyűjtő, népelektrónikus, 2006-ban eltávozott közülünk, s ezzel ismét megfogvatkozott a bukovinai „írásstudók” tábora. Azoké az írástudóké, akiket erős elkötelezettség, felelősségtudat jellemez, s kötelességüknek érzik, hogy hírt adjanak népükről. A bukovinai „írásstudók” sora László Mihállyal kezdődik a XIX. század második felében, s a XX. században László Jánossal, Sántha Alajossal, Sebestyén Ádámmal és Zsók Bélával folytatódik.

A Déván élő székelyek első hirmondója László János volt, aki egyszerű parasztember létére tudományos pontossággal és szakszerűséggel írta meg népe történetét 1762-től 1914-ig. Elődje és példaképe volt Zsók Bélának, Zsók Béla népe dalait, szokásait, életmódjának változásait gyűjtötte össze, írta le. Gyűjtései saját családjából indultak, és eljutott a csernakeresztúri, sztrigyszentgyörgyi és vajdahunyadi székelyekhez is, hiszen egy népcsoporthoz tartoznak.

Szívéhez legközelebb a népdalgyűjtés állt, így írt erről: „Nem tudom miért, de valahányszor kézbe vettem a dallamgyűjteményem kéziratát, mindig valamilyen megmagyarázhatatlan érzés fogott el ... Minden dallam, minden hangjegy olyan élénk színezettel elevenedett meg előttem, esengett vissza újra a fülembé, ahogyan azt a gyűjtéskor adatközlőim énekelték. Hízenkor újra otthon voltam, és felvillant előttem a régóta eltűnt utcák, házak, csűrök vonulata ... Gyermekkorom eleven emlékei mozdulnak meg bennem, hiszen ezekkel a dalokkal születtem, ezekkel a dalokkal nőtem fel. Édesanyám sok szép dala révén egy ismeretlen, de elven világ tárult fel előttem: az elbujdosott kicsi madárt őszre, tavaszra vagy búzapírulásra mindig visszavártam a kalitkájába ... örvendtem, ha a jámbor gazda felekedése visszatéréskor gyermekét ölbe vette és megszoftatta ... féltem, amikor a részeg erdei betyár hazatér és berúgja az ajtót ... Így vállakozott bennem a népdalokban és balladákban megénekelni sajátos világok, sajátos helyzetek és életképek hangulata ...”

Valóban, az általa gyűjtött népdalokkal nőtt fel. Édesanyjának szép hangja volt, nagyon szeretett énekelni, sok dalt ismert, fiatalasszonyként sokat énekelt a gyermekeinek is. Idős korában így vallott erről: „Fiatal koromban sokat énekeltem, akármit dolgoztam. Énekeltem templomi éneket, világi éneket egyformán. Aztán amikor férjhez mentem és gyerekeim születtek, azoknak is sokat énekeltem. Énekekkel szoptattam, énekekkel fűrésztöttem, ha sírtak, akkor is énekeltem nekik, hogy hallgassanak. Altatni is énekekkel altattam őket. ... Amikor a gyermekeim kicsikéek voltak, esténként – inkább télen – lefektettem őket, odaültem közéjük, és tanítottam az énekre. ...”

¹ Elhangzott a temetésén, 2007. április 18-án. *(Szork)*

Több, mint ezer dallamot jegyzett le édesanyjától. A legszebb énekeket külön kötetben adta ki fidesanyám dalai címmel, itt közli édesanyja vallomását is az éneklésről, a zenéről, az életéről. Anya és fia, valamint az ének szoros kapcsolatát legjobban Zsóka Béla következő vallomása mutatja: „Életének utolsó szakaszában – több mint két hónapig – újjel-nappal én ápoltam, én gondoztam. Ha rosszul volt, ha sírógörcsei voltak, elkezdtem énekelni. Rövid időn belül derűs lett az arca, elkezdett velem énekelni. Legtöbbször csak én énekeltem, s ő behunyta szemmel hallgatta, néha egy-egy dallamrészt velem együtt énekelt. Ha elhallgattam, megkért, hogy énekeljek tovább. Sokszor nagyon kimerült voltam, de megpróbáltam összeszedni minden erőmet, mert tudtam, hogy az ének megnyugvást jelentett számára, ezzel enyhítettem belső fájdalmát” – írja édesanyja utolsó heteiről.

Elment a madárka című kötetében még kétszáz dallamot közlő szövegváltozataival együtt. Minden egyes dallamot tudományos alapossggal és pontossággal jegyzetekkel is ellátott. A kolozsvári és bukaresti levéltárból kigyűjtötte az andrásfalvi református egyházra vonatkozó írásokat, s közzétette. Nagyon fontos forrásanyaggal gazdagította a bukovinaiakra vonatkozó szakirodalmat. Összegyűjtötte és kiadta népe nagytmondásait és tréfás meséit, dramatikuss játékeit. Megírta a dévai Csángó-telep Szent Antal-templomának történetét. Felidézte azt a sok anyagi és emberi áldozatot, amellyel ez a kis közösség hozzájárult a templom felépítéséhez. Minden írásából a népe iránti szeretet és elkötelezettség tükröződik. Gyűjtései alaposak, a tudományosság minden követelményének megfelelően. Hagyatéka gazdag és sokrétű.

Jómagam 1993-ban találkoztam vele személyesen először Bonyhádon egy hagyományörző táborban. Sokat beszélgettünk a bukovinaiak kultúrájáról, gondolkodásmódjáról, életéről. Könnyen szót értettünk, hiszen mind a ketten ebből a népcsoportból származunk. Ettől kezdve figyelemmel kísértem munkásságát, gyűjtöttem a megjelent írásait. Utoljára telefonon beszélgettünk, akkor már beteg volt, de még dolgozott.

Mi bukovinaiak sokat köszönhetünk neki, sokat adott népének. Áldja meg az Isten érte!

Fábián Margit

Id. Vass Tibor

1922. november 1-én született az Ózd melletti Sajóvárkonyon. Szülei egyszerű munkás emberek voltak. Fiatal éveit az Ózdoz közeli Farkaslyuk-bányatelepen töltötte, ahol édesapja fa mintakészítő asztalosként dolgozott. Itt ismerkedett meg a bányászok küzdelmes életével. Az ott szerzett személyes tapasztalatai végig kísérték egész életét. 17 éves korában 1939. június 26-án kezdte meg a munkát az ózdi Vas- és Acélgárban, amikor a putnoki polgári iskolában befejezte iskolai tanulmányait. Sajnos a második világháború a továbbtanulás-lehetőségétől megfosztotta. Kezdetben, a gyári gépműhelyben dolgozott.

1944. december 1-én az ózdi gyár hadiüzemi parancsnoksága bevonultatta Salgótarjába, mint az ózdi Vas- és Acélgár hadiüzemi munkását. Salgótarjában a 763/10-es munkásszázadba osztották be. December 18-án az esti órákban tudomást szereztek társaival arról, hogy másnap reggel századukat Salgótarjából Losoncra, s onnan az országból külföldre viszik. Ezért december 19-én hajnali 4 órakor megszöktek és gyalog indultak hazafelé Ózdra. Útjuk során december 20-án súlyosan megsebesült, s hadirokkant lett.

Felépülése után 1945 májusától az ózdi gyárban, a gyári műhely üzemirodáján folytatta munkáját. 1948–1950-ben a gyár kulturális osztályának volt a vezetője. Erre az időszakra esett a különböző művészeti csoportok létrehozása. Ezt követően 21 éven keresztül az Igazgatóság termelési apparátusában műszaki előadói feladatokat végzett.

Az 1960-as évek elején került kapcsolatba az ózdi helytörténeti kutatókkal. 1962 nyarán néhányan elhatározták, hogy kollektívan fogják gyűjteni Ózd és környékének régészeti, településtörténeti, néprajzi és az üzemtörténet szellemi és tárgyi emlékeit. Még ebben az évben, november 9-én 21 fő létrehozta a Megyei Múzeumok Baráti Körének ózdi csoportját. Az üzemtörténeti csoport vezetésével bízták meg. Rövid időn belül a kohászat múltja iránt érdeklődőkből munkaközösséget hozott létre: hozzáálltak a múlt emlékeinek folyamatos gyűjtéséhez, feltérképezéséhez és a gyűjtött anyagok feldolgozásához. Tevékenységükhöz sikerült megnyerniük a gyár vezetőit. Így jutottak önálló épülethez Istenmező térségében, ahol megoldották a szépen gyarapodó gyűjtemény tárolását. 1963–64-ben a Liszt Ferenc Művelő-

dési Központban a "Munkás Akadémia" keretében kohásztörténeti tagozatot hozott létre. Ennek szervezője és tagozatvezetője lett. Az 1964–65. oktatási évben a tagok száma 93 főre növekedett. Ezzel jelentősen növelni tudták az üzemtörténeti csoport résztvevőinek számát.

Az időközben nevét Honismereti Körre változtató csoport más kisebb-nagyobb önálló ipartörténeti kiállításokat is rendezett. A kiállítások közül kiemelkedett az „Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület” 75. évfordulója alkalmából 1967 szeptemberében megrendezett ipartörténeti kiállítás. 1970 májusában, az Ózdi Vasgyár 125 éves évfordulójára kiállítást rendezett a Liszt Ferenc Művelődési Központ emeleti három termében. Még ebben a hónapban megnyílt az Ipari skanzen az ózdi „Gábor Áron” Szakmunkásképző Intézet parkjában. 1971-ben került sor egy átalakított épületben az állandó jellegű gyártörténeti bemutató megnyitására, amit 1975-ben múzeumi rangra emeltek. Ekkor kapta meg az ózdi „Kohászati Gyártörténeti Múzeum” nevet. Addig kedvtelésből foglalkozott ipartörténettel, ezen túl hivatásszerűen, mivel 1971. július 1-én kapta meg a múzeumvezetői kinevezést. Tizenkét évig állt a Múzeum élén. Ez alatt negyven időszaki kiállítás rendezésében vett részt, és mintegy 140 ezer látogatónak szereztek élményt munkatársáival.

1983-ig a muzeális értékű gépi berendezések száma az ipari skanzenben négyről tizenkettőre növekedett. Minden évben az októberi „Múzeumi Hónap” alkalmával, az első vasárnap délelőttjén „Múzeumi sétát” szerveztek, a Múzeum épületében „Üzemtörténeti kutatások Ózdon” címmel előadássorozatot rendeztek.

A múzeumügy fejlesztése érdekében kifejtett munkássága elismerésül 1979-ben „Móra Ferenc emlékérem”-mel tüntették ki. 1982-ben Alkotói Nívódíj-ban részesült az Ózdi Kohászati Üzemeknél végzett munkájáért. 1983. december 1-én, nyugalomba vonulásakor ifj. Dobosy László vette át a múzeum vezetését, mely később Város Múzeum lett. Ózd város Önkormányzat Képviselőtestülete az 1991. szeptember 21-i ülésén hozott határozatával „Ózd Városáért” kitüntető díjban részesítette.

Id. Vass Tibor 44 évet töltött az ózdi vasgyárban. A nyugdíjas éveiben sem tétlenkedett. Hely- és ipartörténeti kutatásokkal foglalkozott, a magyarországi múzeumok és a Honismereti Szövetség által kiírt pályázatokra rendszeresen készített munkákat és segítette a hozzá forduló érdeklődőket. „Gömör, Észak-Borsod és Nógrád megye vasipara 1808–1881” címmel írt munkájával első helyezést ért el. Az eredményhirdetésre Vácott került sor 1994-ben. „Az ózdi nagyolvasztómű története 1906–1996” című tanulmányáért megyei első díjban részesült Miskolcon, 1997 tavaszán. 1997–1998-ban elkészítette az „Az ózdi acélgyártás története” című tanulmányát. 1999–2000-ben felfrissítette az ózdi munkáskolonniákról régebben készített munkáját, melyet Csontos Györgyi fiatal építésszel közösen jelentettek meg. Még ebben az évben elkészült „Az ózdi iparvasút története” című munkája is. Nyolc önálló könyve és 47 kisebb-nagyobb tanulmánya jelent meg a Kohászati Lapokban, a Technikatörténeti Szemlében, a miskolci Hermann Ottó Múzeum Közleményeiben, a Borsodi Levéltári Évkönyvben, a „Lakóhelyünk Ózd” és az „Ózdi Acél” című kiadványban.

2007. június 17-én örökre elment közülünk. Hamvait az ózdi Gyári temetőbe helyezték örök nyugalomba felesége mellé.

Döbör Istvánné

Sótartó, 1880-as évek. Somogy megye. Néprajzi Múzeum, Budapest